

Характеристика складу фондів радянського періоду

Документи після 1917 р. містять відомості про події доби визвольних рухів, соціалістичних змагань та Великої Вітчизняної війни, про розвиток провідних галузей народного господарства. У фондах Харківського губернського військово-революційного комітету, губвиконкому, повітових, окружних, волосних, районних виконкомах, комітетах і комісіях незаможних селян зберігаються документи про розвиток сільського господарства, зокрема націоналізацію землі, утворення та діяльність колгоспів, радгоспів та МТС, розвиток тваринництва, птахівництва, садівництва, меліорації земель, укріплення матеріально-технічної бази сільського господарства. Широке відображення в документах знаходить проведення індустріалізації промисловості і колективізації сільського господарства, зміцнення колгоспів і механізація сільського господарства, проведення евакуації і мобілізації населення в армію, формування народного ополчення, партійного і комсомольського підпілля.

Протягом 1988-2014 років документи, які могли доповнити вищезазначені фонди та скласти повну картину подій післяреволюційного та воєнного періоду, були переведені на загальне зберігання, а саме: деякі документи управлінських установ (губернський, окружні, обласний, міський, повітові, районні, волосні виконкоми, їх адміністративні, фінансові, освітні відділи); губернська та повітові постійні військові наради по боротьбі з бандитизмом; губернський відділ ДПУ; обласна та міська контрольні комісії РСІ; управління губернської, окружної, повітових, районних, робочо-селянських міліцій; губернський трибунал та його Сумське відділення, концентраційний табір, слідча в'язниця; промислові підприємства, науково-дослідні та учбові заклади; окружні, обласні, міські та районні профспілки та партійні фонди: обласний і міський комітет Комуністичної партії України, де відклались документи про роботу цих підприємств та установ. У фондах виконкомів знаходяться циркуляри, розпорядження про громадський порядок, інформаційні відомості. Протоколи засідань президій, виборців та депутатських груп. Картотека осіб, позбавлених виборчих прав (ф. Р-408). Справи про контрреволюційні організації у Харкові, Богодухові, Валках і Куп'янському повітах, алфавітні списки заарештованих зберігаються у фонді губернського відділу ДПУ. В обласній та міській контрольних комісіях РСІ – матеріали перевірок різних підприємств та установ, особові справи співробітників цих установ, які підлягали знищенню. У фондах управлінь міліції відклились накази та циркуляри вищих установ про розшук злочинців, припинення слідчих справ, особові справи робітників, списки осіб, які оголошені у розшуку. У фондах губернського трибуналу, його Сумського відділення, концентраційного табору і слідчої в'язниці знаходяться карні

справи, вироки судових засідань, особові справи співробітників та в'язнів. Документи промислових підприємств, науково-дослідних і навчальних інститутів складаються з наказів, циркулярів, розпоряджень та листування з різними вищими установами з основної діяльності, особового складу, охорону закладів, таємне діловодство, питання протиповітряної оборони, порядку оплати праці, правил приймання до інститутів, вилучення літератури. У фондах окружних, обласних міських та районних профспілок знаходяться циркуляри та розпорядження центральних органів влади про таємне діловодство, протиповітряну оборону та особового складу. Протоколи засідань профспілок, списки співробітників, іноземних фахівців, "щубундівців". У фондах комітетів Комуністичної партії України зберігаються: постанови бюро міського комітету "окрема папка" (ф. П-69), стенограми парторганізацій, протоколи пленумів, бюро і секретаріату, звіти про чистку рядів партії, перевірку та обмін партійних документів, підготовку кадрів.

Період німецько-фашистської окупації території Харківщини (1941-1943 рр.) представлений документами адміністративно-управлінських установ: військово-господарського командування ВКДО, обласної і районних земельних управ, міжрайонних і сільських управ, біржі праці, де збереглися документи про налагоджування окупаційною владою місцевого управління, стягнення податків з населення. У фонді Харківської міської управи (ф.Р-2982) зосереджені документи про організацію і діяльність промислових і торгових підприємств, театрів, навчальних закладів. Є відомості й списки перепису населення, військовополонених. У сільських управах є документи, які свідчать про те, що німецьке командування проводило політику забезпечення німецької армії продовольством, робочою силою.

Фонд біржі праці м. Харкова і Харківської області зберігає відомості про організацію обліку спеціалістів і робочої сили для примусового вивезення до Німеччини.

Документи архіву висвітлюють участь харків'ян у Великій Вітчизняній війні, їхню допомогу фронту.

Відбудова та розвиток народного господарства області, культурне будівництво після Великої Вітчизняної війни відображені у фондах виконкомів обласного, районних, міських, селищних рад депутатів трудящих, сільських рад, фінансових закладів, установ планування та статистики, органів управління народним господарством, підприємств та організацій міста.

Документи партійних фондів характеризують діяльність комітетів всіх рівнів за такими основними напрямками: мобілізація трудящих на виконання

постанов партійних з'їздів, пленумів і рішень вищих партійних органів, організаційно-партійна і політико-масова робота, підбір, виховання і розміщення кадрів, ріст і чистки рядів партії.

Анотація до складу фондів радянського періоду та періоду незалежності

Найбільший масив документів зосереджений у фондах радянського періоду (1917–1991 р.) та періоду незалежності (1991–2014 р.).

Фонди радянського періоду містять документи установ, підприємств і організацій, що діяли на території Харківської області з 1917 до 2014 р.

Документи 1917 – 1945 р. містять відомості про події доби визвольних рухів, соціалістичних змагань та Великої Вітчизняної війни, про розвиток провідних галузей народного господарства. У фондах Харківського губернського військово-революційного комітету, губвиконкому, повітових, окружних, волосних, районних виконкомах, комітетах і комісіях незаможних селян зберігаються документи про розвиток сільського господарства, зокрема націоналізацію землі, утворення та діяльність колгоспів, радгоспів та МТС, розвиток тваринництва, птахівництва, садівництва, меліорації земель, укріплення матеріально-технічної бази сільського господарства. Широке відображення в документах знаходить проведення індустріалізації промисловості і колективізації сільського господарства, зміцнення колгоспів і механізація сільського господарства, проведення евакуації і мобілізації населення в армію, формування народного ополчення, партійного і комсомольського підпілля.

Документи, які доповнюють вищезазначені фонди та складають повну картину подій післяреволюційного, воєнного періоду та періоду незалежності України, були переведені на загальне зберігання протягом 1946-2014 рр., а саме: деякі документи управлінських установ (губернський, окружні, обласний, міський, повітові, районні, волосні виконкоми, їх адміністративні, фінансові, освітні відділи); губернська та повітові постійні військові наради по боротьбі з бандитизмом; губернський відділ ДПУ; обласна та міська контрольні комісії РСІ; управління губернської, окружної, повітових, районних, робочо-селянських міліцій; губернський трибунал та його Сумське відділення, концентраційний табір, слідча в'язниця; промислові підприємства, науково-дослідні та учбові заклади; окружні, обласні, міські та районні профспілки та партійні фонди: обласний і міський комітет Комуністичної партії України, де відклались документи про роботу цих підприємств та установ. У фондах виконкомів знаходяться циркуляри, розпорядження про громадський порядок, інформаційні відомості. Протоколи засідань президій, виборців та депутатських груп. Картотека осіб, позбавлених виборчих прав (Р-408). Справи про контрреволюційні організації у Харкові, Богодухові, Валках і Куп'янському повітах, алфавітні

списки заарештованих зберігаються у фонді губернського відділу ДПУ. В обласній та міській контрольних комісіях РСІ – матеріали перевірок різних підприємств та установ, особові справи співробітників цих установ, які підлягали знищенню. У фондах управлінь міліції відклись накази та циркуляри вищих установ про розшук злочинців, припинення слідчих справ, особові справи робітників, списки осіб, які оголошені у розшуку. У фондах губернського трибуналу, його Сумського відділення, концентраційного табору і слідчої в'язниці знаходяться карні справи, вироки судових засідань, особові справи співробітників та в'язнів. Документи промислових підприємств, науково-дослідних і навчальних інститутів складаються з наказів, циркулярів, розпоряджень та листування з різними вищими установами з основної діяльності, особового складу, охорону закладів, таємне діловодство, питання протиповітряної оборони, порядку оплати праці, правил приймання до інститутів, вилучення літератури. У фондах окружних, обласних міських та районних профспілок знаходяться циркуляри та розпорядження центральних органів влади про таємне діловодство, протиповітряну оборону та особового складу. Протоколи засідань профспілок, списки співробітників, іноземних фахівців, “шущбундівців”. У фондах комітетів Комуністичної партії України зберігаються: постанови бюро міського комітету “окрема папка” (П-69), стенограми парторганізацій, протоколи пленумів, бюро і секретаріату, звіти про чистку рядів партії, перевірку та обмін партійних документів, підготовку кадрів.

Окрему групу фондів становлять фонди періоду німецько-фашистської окупації території Харківщини (1941 – серпень 1943 рр.), які представлені документами адміністративно-управлінських установ: військово-господарського командування ВІКДО, обласної і районних земельних управ, міжрайонних і сільських управ, біржі праці, де збереглися документи про налагоджування окупаційною владою місцевого управління, стягнення податків з населення. У фонді Харківської міської управи (ф.Р-2982) зосереджені документи про організацію і діяльність промислових і торгових підприємств, театрів, навчальних закладів. Є відомості й списки перепису населення, військовополонених. У сільських управах є документи, які свідчать про те, що німецьке командування проводило політику забезпечення німецької армії продовольством, робочою силою.

Фонд біржі праці м. Харкова і Харківської області зберігає відомості про організацію обліку спеціалістів і робочої сили для примусового вивезення до Німеччини.

Документи архіву висвітлюють участь харків'ян у Великій Вітчизняній війні, їхню допомогу фронту.

Відбудова та розвиток народного господарства області, культурне будівництво після Великої Вітчизняної війни відображені у фондах виконкомів обласного, районних, міських, селищних рад депутатів трудящих, сільських рад, фінансових закладів, установ планування та

статистики, органів управління народним господарством, підприємств та організацій міста.

Період незалежності України представлений документами, які відображають міжнародні зв'язки, відтворюють розвиток науки, культури, освіти, охорони здоров'я та спорту в області та інш.

До них відносяться матеріали Харківської обласної державної адміністрації, її відділів та управлінь, великих промислових підприємств, , учбових закладів, громадських організацій, виборчих комісій по виборах Президента України та депутатів до вищих, центральних та місцевих органів державної влади.

Документи партійних фондів характеризують діяльність комітетів всіх рівнів за такими основними напрямками: мобілізація трудящих на виконання постанов партійних з'їздів, пленумів і рішень вищих партійних органів, організаційно-партійна і політико-масова робота, підбір, виховання і розміщення кадрів, ріст і чистки рядів партії.